

Dieter Klein

Sähköärsytyslaitteet

Asiantuntija koiran koulutukseen

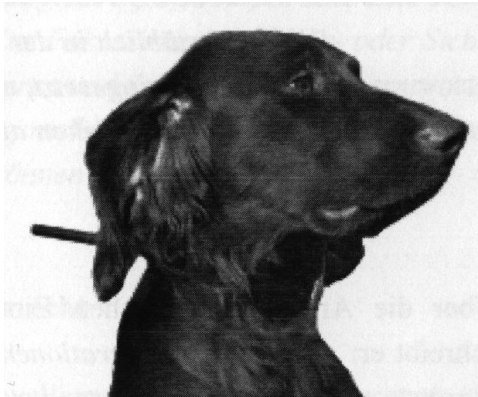
Sähköärsytyslaitteet

Asiantuntemus niiden käyttöön
koiran koulutuksessa

Sähköärsytyslaitteet

Asiantuntemus

niiden käyttöön
koiran koulutuksessa

Dieter Klein

© tammikuu 2006 - Dieter Klein - 5. laajennettu painos

Tekijänoikeudet pidätetään.

Kopiointi (myös osittainen) on sallittua vain sopimuksen jälkeen. Kirjoittajalle on esitettävä suunnitellut julkaisut ja muut hyödyntämiset hyväksyttäviksi.

Valmistus ja julkaisu: Books on Demand GmbH,
Norderstedt

Painettu Saksassa

Tämä kirja on valmistettu on-demand -menetelmällä

ISBN 3-8334-4387-1

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2026 suomennos Keijo Kodis

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12
B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763
Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8844-8

Sisällysluettelo

<i>Esipuhe</i>	7
<i>Teesejä sähkön käytöstä koirien koulutuksessa</i>	15
<i>50 vuotta Teletaktia, eikä edistytty lainkaan!</i>	16
<i>Virta ei ole samanlaista virtaa</i>	56
<i>Sähköärsytyslaite "ultima rationa"</i>	75
<i>Kuinka vaarallisia sähköärsytyslaitteet ovat koirankoulutuksessa?</i>	83
<i>Sähköärsytyslaitteet</i>	95
<i>Ominaisuudet ja valintakriteerit</i>	95
<i>Vastaanottimien ominaisuudet</i>	119
<i>Elektrodin ja ihon välinen kontakti</i>	128
<i>Sähköisten impulssivirtojen vaikutukset</i>	147
<i>Uusia tähtiä taivaalla</i>	161
<i>Sähköärsytyslaitteiden luonteesta</i>	178
<i>Perusteet, vaikutukset ja mahdolliset vaarat koirankoulutuksessa käytön näkökulmasta</i>	188
<i>Sähköärsykelaitteet – onnistuminen nappia painamalla?</i>	234
<i>Kirjallisuus:</i>	240
<i>Kiitos</i>	245
<i>Tekijän osoite</i>	246

Esipuhe

Dieter Klein, syntynyt 1953, on toiminut biomedikaalisen tekniikan diplomi-insinöörinä Münsterrin yliopiston ortopedisen klinikan tutkimusosastolla vuodesta 1977 lähtien. Ensimmäisten 20 työvuo-

den aikana työmme painopiste oli ortopedisen fysiologian ja sähkölääketieteen alalla. Viime vuosina biomekaniikka ja liikeanalyysi ovat nousseet etualalle. Olen toiminut fysioterapian koulun opettajana vuodesta 1985 lähtien; opetettavat aineet: sähkölääketiede, sovellettu fysiikka ja biomekaniikka.

Tammikuusta 1998 lähtien minulla on ollut siperianhuskynarttu, jonka kehitystä olen voinut seurata pennusta lähtien. 1999 toinen husky-narttu liittyi meidän joukkoomme pentuna. Vuonna 2001 suoritin metsästäjäututkinnon, ja kesti melkein vuoden, ennen kuin saksalainen karvakarvainen narttu laajensi meidän laumaamme. Tällä välin se on suorittanut nuorten metsästys-, liiton syysjalostus- ja metsästyskokeet erinomaisin tuloksin, ja nyt metsästämmme yhdessä.

Koska olin kiinnostunut koirien koulutuksesta, en voinut välttää kuulemasta "Teletakt-laitteista". Hämmennystä aiheuttivat tarinat niiden toimintatavasta. Selvyyden saamiseksi hankin vähitellen erilaisia laitteita. Mittaustulosten perusteella aloin dokumentoida ja kuvata tarkemmin sähköisiä ominaisuuksia. Näin syntyi vuonna 1999 ensimmäinen osa esitteestä *"Sähköärsytyslaitteet"*

- perusteet, vaikutukset ja mahdolliset vaarat - koirien koulutuksen näkökulmasta".

Sähköimpulssien fysikaalisten ja fysiologisten vaikutusten lisäksi avoinna oli kysymys siitä, voisiko korkea virrantiheys aiheuttaa palovamman. Käytännön testien jälkeen sianpäänäytteillä ja vertailevan tarkastelun jälkeen oikeuslääketieteellisestä kirjallisuudesta, tein samana vuonna lisäyksen tutkimukseen.

Vuodesta 2000 lähtien aloin tehdä tiivistä yhteistyötä Saksanpaimenkoirajärjestön kasvattajayhteisön (ZG) ja metsästyskoirien järjestön (JGHV) kanssa. Myös koiraurheilujärjestöt ovat kutsuneet minut esitelmöimään tunnettujen koirankouluttajien kanssa koulutustilaisuuksiinsa.

Vuoteen 2001 mennessä olin osallistunut kaikkiin kahdeksaan JGHV-seminaariin eri puolilla Saksan liittotasavaltaa. Esitelmäni sähkön vaikutuksista ja laitteiden tekniikasta laajeni, ja kaksipäiväiset intensiiviset koulutukset käsittelivät aiheita kuten oppimisteoria, luonteenkehitys, oikeudelliset näkökohdat, tekniset perusteet ja sähköärsytyslaitteiden vaikutukset kehoon.

Toinen merkittävä vaikuttamismahdollisuus oli koirayhdistysten ja kasvattajien tapahtumissa. Erityisen aktiivinen oli Saksanpaimenkoirien kasvattajayhteisö (ZG), joka järjesti esitelmätilaisuuden heinäkuussa 2000 Groß Karlbachissa (Pfalz) ja "pilot"-asiantuntijaseminaarin koiraurheilujärjestöjen ja koirankasvatusjärjestöjen kanssa 11. joulukuuta 2000 Gründau-Lieblösissa (Hessen). Jälkimmäinen pidettiin jopa "virallisen valvonnan alaisena". Paikalla olleet Hanau'n

poliisilaitoksen ja alueellisen eläinlääkintäviraston edustajat eivät voineet dokumentoida eläinsuojelua loukkaavia toimia E-laitteiden käytössä.

Vuonna 2000 julkaistiin englanninkielinen versio tutkimuksestani, ja vuoden lopulla tehtiin ruotsinkielinen käännös "Eitreinigasapparater "

Tammikuussa 2001 sain ensimmäisen yhteydenoton Baijerin valmiuspoliisista. Jatkokoulutusinstituutin seminaarissa pidin esitelmän sähköärsytyslaitteiden perusteista ja tekniikasta.

3. maaliskuuta 2001 SV:n välimiesoikeus Augsburgissa päätti, että E-laitteiden käyttö ei ole yleisesti kiellettyä. Olen iloinen, että voin osallistua tähän päätökseen asiantuntijana paikan päällä.

8. lokakuuta 2001 vannoin valan videokonferenssin kautta FEDERAL COURT OF AUSTRALIA:ssa Melbournessa ja minut kutsuttiin todistajaksi. 5. heinäkuuta 2002 tuomio annettiin kantajien (eläinsuojelujärjestö) epäeduksi. He olivat yrittäneet saada haukunestokaulaimen käytön kiellettäväksi eläinsuojelun nojalla.

Marraskuussa 2003 sekä huhtikuussa/toukokuussa 2004 pidin esitelmät Niedersachsenin poliisin koulutusinstituutissa – virkakoiraosastolla – koulutuskursseilla.

Keskusteluissa sähköärsytyslaitteiden kiellosta uudessa Itävallan eläinsuojelulaissa osallistuin 10. tammikuuta esitelmöitsijänä symposiumiin Wienin eläinlääketieteellisessä yliopistossa. (Raportteja aiheesta löytyy WILD & HUND

04/2004, ST. HUBERTUS 02/2004 ja DER GEBRAUCHSHUND 01/2004.)

17./18. huhtikuuta 2004 järjestin asiantuntijaseminaarin Münsterin metsästäjäpiirille, jossa oli kirjallinen tentti ja asiantuntijatodistus. Se oli ensimmäinen tällainen seminaari Nidersachsenin metsästäjäliiton ulkopuolella, ja se toimi "pilottiprojektina", jota vapaaherra Heereman, LJV:n puheenjohtaja, tuki. Metsästyslehdet WILD & Hund (10/2004) ja DIE PIRSCH (13/2004) kertoivat siitä yksityiskohtaisesti.

Yhdessä herra professori Hans Wunderlichin ja herra metsänhoitaja Uwe Tabelin kanssa olen osallistunut asiantuntijakoulutuksiin Rheinland-Pfalzin (08.05.04), Saksin (24.07.04) ja Brandenburgin (10.10.04, 27.08.05) metsästäjäliitoille, että sähköärsytyslaitteita käytettäisiin oikein metsästyskoirien koulutuksessa.

Heinäkuussa 2004 vastasin Eläinten käyttäytymisterapian yhdistyksen (GTVT) kutsuun ja pidin esitelmän Hannoverin eläinlääketieteellisessä korkeakoulussa. Osallistuneet eläinlääkärit tulivat siihen tulokseen, että vaikka sähköärsytyslaitteiden väärinkäytöllä on monia negatiivisia vaikutuksia koirien käyttäytymiseen, kuten he tiesivät omasta käytännöstään, kieltö ei olisi järkevä. Valistus ja asiantuntijakoulutus olisivat paljon tehokkaampia, koska muuten laitteiden käyttö tapahtuisi "takapihalla".

GTVT:n lausunnossa todettiin: "On välttämätöntä varmistaa, että vain sellaiset henkilöt saavat käyttää sähköimpulssilaitteita, jotka ovat osoittaneet asiantuntemuksensa koirien etologiasta ja ilmaisukäyttäytymisestä, oppi-

miskäyttäytymisestä, sähköfysiologiasta ja laitetekniikasta ennen laitteen käyttöä. Lisäksi on edistettävä heidän käytännön taitojensa tarkistamista, ja laitteiden on täytettävä standardoidut tekniset vaatimukset." – Tuin täysin tätä näkemystä.

Hannoverin eläinlääketieteellisen korkeakoulun eläinsuojelukeskuksen professori Hackbart kutsui lokakuun lopussa 2004 koolle asiantuntijaryhmän laatimaan suosituksia sähköärsytyslaitteiden eläinsuojelun mukaisesta käytöstä koirien koulutuksessa. Niedersachsenin ministeriö oli pyytänyt "THio":ta laatimaan nämä suositukset. Ryhmään kuuluivat eläinlääkäri Dr. Schalke, herra Kaufhold ja herra Junker Niedersachsenin poliisin koulutusinstituutista, herra Johns Niedersachsenin metsästäjäliiton koirapäällikkönä, professori Dr. Wunderlich metsästyskoirien käyttäjäjärjestön (JGHV) eläinsuojeluvaltuutettuna ja diplomi-insinööri Klein.

Laaja työpäpaperi "THio-ryhmältä" lähetettiin muun muassa Niedersachsenin metsästäjäliitolle. Suositukset yksityiskohdaisine sisältöineen osoittavat, että tarvittavaa asiantuntemusta ei voida välittää yhdessä päivässä. LJV-NRW pitäytyy kuitenkin aikaisemmassa seminaaritarjonnassaan – sisällöllisesti ja laajuudeltaan. Perustuen ministeriön näkemyksiin (asetus 03.03.2000) ja JGHV:n ja DJV:n lausuntoihin, että sähköärsytyslaitteita tulisi käyttää vain "viimeisenä keinona", metsästäjäliitto jatkaa seminaarien tarjoamista – ilman osallistumistani. "Viimeinen mahdollisuus" -menetelmä sisältää mielestäni suuren riskin eläinsuojelun rajoja loukkaavasta koulutuksesta. Puhun tästä lisää luvussa "Hätäjarru".

Ohjaavana pidin Niedersachsian eläinlääkärikamarin ja julkisen palvelun eläinlääkärien liiton koulutustilaisuutta, joka järjestettiin 24. kesäkuuta 2005 Münsterissä. Herra Dr. Otto, Münsterin alueellinen eläinlääkäri, tiedotti ajankohtaisesta tilanteesta ja tyydyttämättömästä oikeudellisesta tilanteesta. Kuten kaikki muut esiintyjät, hänkin puhui asiantunteumuksen ja teknisesti testattujen – mahdollisesti jopa ärsykevahvuusluokituksen mukaisesti merkittyjen – laitteiden puolesta.

Kun sähköärsytyslaitteita käytetään, ne on sisällytettävä rakenteelliseen koulutukseen, selitti Hannoverin eläinlääketieteellisen korkeakoulun eläinsuojelukeskuksen Dr. Schalke. Hän puhui koirien oppimiskäyttäytymisestä ja vastusti jyrkästi laitteiden käyttöä pelkkänä "hätäjarruna". Eritäin lyhyen ajan sisällä (assosiaatioaika) koiran on pystyttävä muodostamaan selkeä yhteys, muuten syntyy epävarmuutta ja siten stressiä ja siten "opittu avuttomuus".

Professori Wunderlich pitää sähköärsytyslaitteiden yleistä kieltoa vastustettavana ja sopimattomana. Tällä tavalla laitteet irtautuisivat kaikesta valvonnasta, ja asiantuntevat käyttäjät kriminalisoitaisiin. Esitelmässään hän esitteli mahdollisia käyttökohteita ja kontraindikaatioita ja vaati teknisiä standardeja. Oma panokseni käsitti (jälleen kerran) laitetekniset ja fysiologiset perusteet sähkön vaikutuksista. Lähes kaikki tällä hetkellä markkinoilla olevat sähköärsytyslaitetyypit olivat seminaarin osallistujien saatavilla, ja he voivat myös kokea suoraa vertailua ihmislääketieteen terapialaitteisiin omalla kehollaan.

Tämän tapahtuman avulla onnistuttiin antamaan yli 50 osallistujalle asiallinen perusta aiheesta. Kaiken kaikkiaan puhe asiantuntemuksen puolesta, eläinsuojelun mukaisesta käytöstä ja selkeä vastustus yleiselle kiellolle sekä selkeä EI "hätäjarrulle" "ultima rationa" tai "viimeisenä mahdollisuutena".

Jos tutustuu laitteiden tekniikkaan ja ottaa huomioon käyttäytymis- ja oppimisbiologiset tiedot, huomaa, että vain sähköärsytyslaitteet tarjoavat mahdollisuuden vaikuttaa koiraan suuremmilta etäisyyksiltä ajallaan ja annostellen.

Oikein käytettynä sähköärsytyslaitteet ovat eläinsuojelun mukaisia ja niillä on kestävä oppimisvaikutus.

Jokaisen (mahdollisen) käyttäjän tulisi suositella asiantuntijaseminaaria, kuten Hannoverin THion työryhmä on laatimassa. – Koirien hyvinvoinnin vuoksi! – Vain näin voidaan luoda edellytykset oikeanlaiselle ja onnistuneelle käytölle koirien koulutuksessa.

Toimi seuraavan moton mukaisesti:

Ensin pää – sitten nappi!

Tässä hengessä esitän tämän tekstikokoelman mielelläni viidennessä, laajennetussa painoksessa.

Haluan omistaa tämän kirjoituksen vaimolleni ja kaikille ystäville, jotka kuten minä, tavoittelevat eläinsuojelun mukaisia koirien koulutusmenetelmiä henkilökohtaisella sitoutumisella.

Dieter Klein

Münster, 6. marraskuuta 2005

Kira (1998), Snow (1999) ja Diana (2002)

Teesejä sähköisen käytöstä koirien koulutuksessa

1. Sähköisten ärsytyslaitteiden kehitys Teletakt-periaatteesta on avannut uusia mahdollisuuksia koirien koulutukseen. Samalla on kuitenkin olemassa riski eläinrääkkäyksellisestä väärinkäytöstä, kuten muillakin teknisillä apuvälineillä.
2. Nämä laitteet mahdollistavat annostellun vaikutuksen koiriin etäisyydeltä. Oikein käytettynä se on lempein saatavilla olevista tavoista ja sillä on kestävä oppimisvaikutus.
3. Asiantuntevassa käytössä sähköinen ärsyke annetaan virheellisen käyttäytymisen hetkellä, ja koira voi välttää sen toimimalla koulutuksen mukaisesti.
4. Sähköisten ärsytyslaitteiden käyttö edellyttää herkkätuntoista, koiran luonteeseen perustuvaa koulutusta. Luonnollisten konfliktitilanteiden koulutus voidaan täydentää ja virheellisen käyttäytymisen korjaaminen mahdollistuu.
5. Koirille, jotka välttävät positiivista vaikutusta ja joiden vietit ovat voimakkaampia kuin mahdolliset palkkiot, voidaan saavuttaa merkittäviä tuloksia.
6. Virheellisen käyttäytymisen syyt on tunnistettava ja poistettava, eikä niitä saa kompensoida jatkuvalla sähköärsykkeiden käytöllä.
7. Tarkka ja asiantunteva käyttö on usein ainoa tapa saavuttaa koirien pysyvä integrointi sivilisaatioon ja välttää elinikäinen sulkeminen tai mahdollinen eutanasia.
8. Väärinkäytöllä on haitallisia vaikutuksia koiraan. Käyttäjien on oltava asiantuntevia ja henkilökohtaisesti soveltuvia, ja heidän on todistettava tämä viranomaisille.
9. Käyttökohteet voivat olla:
 - Palveluskoirien koulutus
 - Metsästyskoirien koulutus
 - Muiden käyttökoirien koulutus
 - Seura- ja perhekoirien koulutusKullekin käyttökohteelle on määriteltävä sovellukset.
10. Laitteiden on täytettävä standardoidut tekniset vaatimukset. Laitteet, jotka eivät täytä näitä ehtoja, eivät saa olla markkinoilla.

[Wunderlich / Raiser, 15.02. 1997]

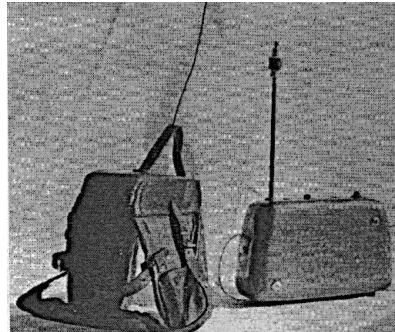
50 vuotta Teletaktia, eikä edistytty lainkaan!

Historiallinen yleiskatsaus oikean käytön perusteista koirien koulutuksessa

Johdanto

Alussa oli unelma teknisestä apuvälineestä, jolla voisi vaikuttaa välittömästi ei-tottelevaan koiraan suuremmilta etäisyyksiltä. Unelma toteutui ja kehittyi edelleen teknisesti.

50 vuoden ajan on keskusteltu sähköärsytyslaitteiden eduista ja haitoista. Se kuinka lähellä "kirous ja siunaus" sijaitsevat, ovat jo ensimmäiset käyttäjät ilmaisseet. Samoin on alusta alkaen korostettu tarvittavaa asian-tuntemusta. Epäilemättä sähköärsytyslaitteista on keskusteltu enemmän kuin partaveitsien tai leipäveitsien oikeasta käytöstä.

Yhä edelleen keskustelu

käydään julkisuudessa "poliittisena" aiheena. Jotkut eivät kuitenkaan enää jaksaa kuunnella aiheesta. Onko aika sanoa "ei kiitos", koska kaikki on jo "käyty läpi"? Ei, tämän kirjoituksen tarkoitus on osoittaa, että kaikki argumentit, joita nykyään edelleen heitellään – myös oppimispsykologiset näkökohdat – ovat olleet tiedossa jo pitkään. On aika hyväksyä jo useasti julkaistut argumentit ja viitteet sekä tekninen kehitys.

Sähköärsytyslätteet - joita usein epätarkasti kutsutaan "Teletak" - ovat olleet jo vuosien ajan keskustelun kohteena.

Miten sähköärsytyslaitteet toimivat?
Miten nykyaikaiset laitteet eroavat alkuperäisistä?
Millaisia vaikutuksia impulssivirroilla on koiran kehoon?
Kuinka haitallista niiden käyttö on todellisuudessa?
Mikä on niiden asema koulutuksessa?
Mitä ne voivat tehdä ja mihin ne eivät kuulu?

Helposti ymmärrettävässä muodossa ja asialliselta pohjalta tekijä, biolääketieteellisen tekniikan diplomi-insinööri, kuvaa laiteteknisiä erityispiirteitä sekä toiminnallisia yhteyksiä sähkön vaikutusten ja kehon reaktioiden välillä.

Kirja tarttuu sähkövirran käyttöä koirankoulutuksessa koskeviin teeseihin, antaa historiallisen katsauksen oikean käytön perusteisiin ja havainnollistaa keskeisiä yksityiskohtia. Merkittävä panos ajankohtaisen keskustelun asiallistamiseen sekä vetoamus kaikille mahdollisille käyttäjille hankkia riittävä asiantuntemus.

